

Η μονόπλευρη ενασχόληση δεν βοηθά την πρόοδό μας

BIBLIOΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ / LITERATUR, Elliniki Gnomi, 06 Jun 2014

Συνέντευξη με τη συγγραφέα Πέρσα Κουμούτση.

Επιμέλεια: Βάσω Β. Παππά

Vas_nikpap@yahoo.gr

Η Πέρσα Κουμούτση, μεταφράστρια του μεγαλύτερου μέρους του έργου του Αιγύπτιου νομπελίστα λογοτέχνη Ναγκίμπ Μαχφούζ, βραβευμένη από το αιγυπτιακό κράτος για τη συνεισφορά της στην προώθηση και προβολή της αιγυπτιακής και αραβικής λογοτεχνίας, με συμμετοχή σε διεθνή λογοτεχνικά συνέδρια, δημοσιεύσεις σε εφημερίδες και λογοτεχνικά περιοδικά στην Ελλάδα και το εξωτερικό, είναι μια γυναίκα έξυπνη και επιτυχημένη. Μια γυναίκα, που, με έναν ιδιαίτερα δικό της τρόπο καταργεί τις τυπικότητες και σου επιτρέπει να την προσεγγίσεις με μια αφοπλιστική ειλικρίνεια. Το νέο της βιβλίο «*Στους δρόμους του Καΐρου. Περίπατος με τον Ναγκίμπ Μαχφούζ*» στην ουσία είναι ένα ταξίδι αυτογνωσίας και μια αποτύπωση της σύγχρονης ιστορίας της Αιγύπτου όπως αναδύεται μέσα από τα έργα του μεγάλου Ναγκίμπ Μαχφούζ.

Κυρία Κουμούτση, πριν λίγες μέρες κυκλοφόρησε η νέα σας συγγραφική δουλειά. Πώς συλλάβατε την ιδέα του βιβλίου «Στους δρόμους του Καΐρου. Περίπατος με τον Ναγκίμπ Μαχφούζ»:

Ήταν μια ανάγκη που επιβλήθηκε με τα χρόνια. Όσο διευρυνόταν η αντίληψή μου για το μεγαλείο του έργου, της σκέψης και της φιλοσοφίας του – που είναι παγκόσμια και οικουμενική – τόσο η ανάγκη αυτή μεγάλωνε. Ώσπου ένιωσα ότι το οφείλω σε εκείνον αλλά και στον εαυτό μου, να εξωτερικεύσω συναισθήματα και εντυπώσεις που αποκόμισα από την μακρόχρονη ενασχόληση μου με τα βιβλία του. Να υπογραμμίσω το θαυμασμό και την αγάπη μου για τα γραφόμενά του που πολλοί έχουν διαβάσει, λίγοι όμως έχουν συλλάβει την αξία και το «μέγεθος» τους, αλλά και να ενώσω τη δική μου σκέψη με τη δική του, αφού από ένα σημείο και έπειτα είχαν πλέον ταυτιστεί σχεδόν σε απόλυτο βαθμό. Έπειτα ήταν και η γνωριμία μου με το ίδιο το πρόσωπο, που μέχρι πρόσφατα δεν τολμούσα να αγγίξω και η σκέψη αυτή με απασχολούσε συνεχώς. Έπρεπε κάποτε να τα καταγράψω όλα αυτά. Έτσι και έγινε.

Οι εμπειρίες σας στη ζωή βοηθούν στη μυθοπλασία των ηρώων των βιβλίων σας:

Με κάθε βεβαιότητα. Τα βιώματα υπαγορεύουν σε μεγάλο βαθμό τη θεματολογία των βιβλίων μας και σίγουρα παίζουν σημαντικότερο ρόλο στην επιλογή και τη σκιαγράφηση των κεντρικών ηρώων. Τα πρόσωπα που συναντάμε σε διαφορετικές περιόδους και ηλικίες τη ζωή μας μάς επηρεάζουν, ο καθένας με το δικό του μοναδικό τρόπο και πολύ

συχνά αποτελούν την πρώτη ύλη για τη μορφοποίηση και ανάπτυξη των μυθιστορηματικών μας ηρώων..

Υπάρχουν συγγραφείς που σας επηρέασαν και κατ' επέκταση καθόρισαν την πορεία σας; Ποια είναι η γνώμη σας για την ελληνική λογοτεχνία του σήμερα και ποιους νέους συγγραφείς ξεχωρίζετε;

Πολλοί, αλλά θα αναφερθώ σε δυο: Στον Κάφκα και τον Τζόυς, η “Μεταμόρφωση» του Κάφκα και ο «Οδυσσέας» του Τζόυς υπήρξαν αναγνώσματα που με επηρέασαν καταλυτικά. Το πρώτο για την συγκλονιστική αλληγορία του και το δεύτερο γιατί ο συγγραφέας καταφέρνει σ’ ένα μόνο βιβλίο να χρησιμοποιήσει σχεδόν όλες τις μυθιστορηματικές φόρμες, με πλήθος αναφορών στη δυτική λογοτεχνία, τη φιλοσοφία αλλά και την μυθολογία. Η ελληνική λογοτεχνία ειδικά τα τελευταία χρόνια έχει να επιδείξει σημαντικά και αξιολογότερα δείγματα. Θα μου επιτρέψετε, ωστόσο, να μην αναφερθώ σε ονόματα, ενδεχομένως να αδικήσω κάποιους.

Έχετε μεταφράσει πολλά έργα σημαντικών Αράβων δημιουργών και μάλιστα το 2001 τιμηθήκατε για το σύνολο των μεταφράσεών σας με το Διεθνές βραβείο Καβάφη. Ποιο ήταν το ορόσημο που σας έστρεψε στη συγγραφή μυθιστορημάτων;

Σίγουρα, ο Μαχφούζ έπαιξε σημαντικότερο ρόλο, αλλά, και η εν γένει ενασχόλησή μου με τη λογοτεχνική μετάφραση, αφού εκτός από έργα αράβων έχω μεταφράσει και αγγλόφωνους συγγραφείς, κάποιοι εξαιρετικά αξιόλογοι και βραβευμένοι επίσης. Η μαθητεία και η μακροχρόνια θητεία μου σε αυτό το πεδίο ήταν για μένα το μεγαλύτερο σχολείο.

Ακολουθώντας το δρόμο της συγγραφής τι είναι αυτό που έχετε θυσιάσει και τι σάς έχει λείψει περισσότερο;

Δεν μπορώ να πω ότι έχω θυσιάσει πολλά. Είχα σχεδόν ολοκληρώσει τον κύκλο μου στη μετάφραση όταν αποφάσισα να δοκιμαστώ στη συγγραφή. Βέβαια, δεν πίστευα ποτέ ότι μετά το πρώτο εγχείρημα θα ακολουθούσαν άλλα έξι. Ούτε μπορώ να πω ότι μου λείπει η μετάφραση, γιατί συνεχίζω περιστασιακά να μεταφράζω όπως και να γράφω ποίηση.

Στη ζωή σας πρωταγωνιστεί η συγγραφή συνεχώς;

Η μονόπλευρη ενασχόληση δεν βοηθά την πρόοδό μας. Ο συγγραφέας πρέπει να διευρύνει συνεχώς τους ορίζοντες του πειραματιζόμενος και με άλλα πράγματα. Η ανάγνωση για παράδειγμα είναι πολύ σημαντική, αλλά δεν αρκεί.

Πώς καταφέρνετε να διατηρείτε τις ισορροπίες μεταξύ του εαυτού σας και της επιτυχημένης σας διαδρομής;

Ποτέ δε θεώρησα τη διαδρομή μου πετυχημένη, αν πίστευα κάτι τέτοιο θα είχα ήδη σταματήσει. Αντιθέτως, κάθε επιτυχία με οδηγεί στην αναζήτηση νέων προκλήσεων. Είναι μια αέναη πάλη με τον ίδιο μας τον εαυτό, με τις δυνατότητές μας μέχρι τελικής πτώσης. Το τελευταίο το αναφέρω με χαμόγελο.

Το βιβλίο σας «Στους δρόμους του Καΐρου. Περίπατος με τον Ναγκίμπ Μαχφούζ» είναι ένα ταξίδι επιστροφής στο παρελθόν, στο χρόνο και τον τόπο του Αιγύπτιου νομπελίστα λογοτέχνη Ναγκίμπ Μαχφούζ μέσα από τα μάτια ενός παιδιού που τον συναντά ξανά και ξανά στο διάβα της ζωής του. Το δικό σας αγαπημένο «ταξίδι» ποιο είναι;

Το «εσωτερικό» ταξίδι: η γνώση, η αυτογνωσία, η αναζήτηση της αλήθειας, η εκ νέου ανακάλυψη του εαυτού, η πρόκληση τού να υπερβαίνει κανείς τον εαυτό του κάθε φορά. Αυτά με γοητεύουν περισσότερο.

Γεννηθήκατε στο Κάιρο αλλά μετά την ολοκλήρωση των σπουδών σας στη Φιλοσοφική Σχολή του Αιγυπτιακού Πανεπιστημίου του Καΐρου ήρθατε και εγκατασταθήκατε στην Αθήνα. Ποια η αγαπημένη σας γωνιά και πώς είναι μια ιδανική μέρα στην Αθήνα;

Τα αγαπημένα μέρη μου είναι εκείνα που δεν άγγιξαν οι εξελίξεις των καιρών, όπως η παλιά Αθήνα, για παράδειγμα, η Πλάκα, το Μοναστηράκι κλπ. Αυτά τα μέρη με γοητεύουν περισσότερο. Η αγαπημένη μου γωνιά, ωστόσο, βρίσκεται αλλού, βρίσκεται σε μια νοητή γωνιά ανάμεσα στους δυο κόσμους μου.

Με ποιους τρόπους χαλαρώνετε; Αν είχατε μια ολόκληρη ημέρα αποκλειστικά για τον εαυτό σας, πώς θα την αξιοποιούσατε;

Ένας περίπατος στη θάλασσα με χαλαρώνει πάντα. Θα μπορούσα να την αγναντεύω ατέλειωτα.